

VIJFTIEN VRAGEN

aan Jaap Jongasma van Zeilmakerij Molenaar

1. Wat maakt een zeil voor een 12-voetsjol bijzonder?

Er zijn eigenlijk drie aspecten die een zeil voor deze klasse bijzonder maken, namelijk: 1. Een rond achterlijk zonder zeillatten, dat is voor een zeilmaker altijd balanceren op het randje; 2. Het is een grootzeil zonder voorzeil, dit heeft een andere vorm dan de grootzeilen met voorzeil; 3. De jol is een relatief zwaar bootje en daarom moet het zeil genoeg bolling hebben om er snel mee te kunnen zeilen.

2. Is het nodig verschillende zeilen te hebben voor een 12-voetsjol? Bijvoorbeeld voor licht, midden en zwaar weer?

Wij streven ernaar om ons allround model ook echt voor alle weersomstandigheden te maken. Ons doel is: niet te veel te hoeven wisselen van zeil en ook geen ander zeil als er met bemanning gezeild wordt. Dit geeft rust in de voorbereiding en tijdens de wedstrijden. Immers, zeilen is al complex genoeg. Voor de echte fijnproevers is er zowel voor heel licht weer en redelijk zwaar weer, een model voor handen waarmee de zeiler juist onder deze omstandigheden het maximale rendement uit het zeil te halen.

3. Wat zijn de verschillen tussen een zeil voor licht weer en een voor zwaar weer?

Allereerst moet je definiëren wat je onder licht en zwaar weer verstaat. Ervan uitgaande dat lichtweer 1 tot 2 beaufort is en zwaar weer 5 tot 6 beaufort. Beide zeilen zijn redelijk vlak gesneden. Immers bij lichtweer wil de wind liever niet worden afgebogen. Bij zwaar weer wil je dat het zeil minder druk/helling oplevert. Dus qua diepte zijn de verschillen niet heel groot. Wel verschilt de plaats van de diepste bolling. Deze zal bij de zwaar weer aanmerkelijk meer voorin zitten. Ook kunnen we accenten in het te gebruiken doek kiezen.

4. Hoe kan je door de spanning op het onderlijk en het bovenlijk te veranderen de bolling en de power van het zeil beïnvloeden?

Allereerst de regel: waar meer spanning komt, daarheen wordt de bolling in het doek getrokken. Dus: trek je spanning op het bovenlijk, dan zal daar doek naar toe gaan, daardoor wordt bolling uit het bovenste gedeelte van het zeil gehaald. Een gevolg is dat de diepste bolling in het zeil iets naar voren komt, maar ook dat het achterlijk meer geopend worden. Hetzelfde geldt voor het onderlijk.

5. Is het echt verstandig om de gaffel die je gaat gebruiken mee te nemen naar de zeilmakerij? Beoordelen jullie dan ook of de gaffel veel of weinig buigt?

Ja wij willen graag de gaffel in Grou hebben. De kromming (kooorde) van de gaffel brengen we dan in beeld. Als wij die kennen, past het zeil optimaal bij de gaffel. Belangrijker is misschien wel om te weten hoe 'stijf' (buigzaam) de gaffel is. Je kunt je voorstellen dat een buigzame gaffel meer doek uit het profiel trekt. Zouden wij daar niet naar kijken, dan gaat het niet goed. Het bovenste deel van het zeil zal dan heel vlak worden met de kans dat het achterlijk er achter 'wegvalt'.

6. Welk type zeildoek raad je aan voor een 12-voetsjolzeil en waarom?

Wij gebruiken in principe twee doeksoorten: 3.8 polykote en 405 RSQ polykote, beide van Contender. De 3.8-versie van dit doek is iets harder dan de 405-versie.

7. Hoe zie je dat een jolzeil aan vervanging toe is?

Je kunt aan het achterlijk van een zeil zien of het is 'uitgezeild'. Het achterlijk wordt het meest op spanning gezet tijdens het zeilen en daar treedt dus de meeste kracht op. De uitgaande hoek van het zeil 'staat dan te dicht' en dat veroorzaakt extra helling van de boot omdat het zeil 'niet goed loost', of het achterlijk van het uitgezeilde zeil gaat klapperen.

8. Hoe kan je het beste een wedstrijdzeil voor een jol in goede conditie houden?

Altijd oprollen na gebruik en de vouwen bij het oprollen er niet uit trekken, dit kan scheurtjes veroorzaken. Of het zeil niet gebruiken (geintje). Het zeildoek blijft een weefsel dat langzaam vervormt bij elk uur dat het gebruikt wordt.

9. Als je een gebruikt zeiltje koopt, hoe kan je dan het beste het zeilnummer wijzigen?

Langzaam en gelijkmatig het bestaande nummer eraf trekken. Dan het nieuwe nummer erin plakken. Zitten er dan nog lijmresten in van het oude nummer in het zeil, dan even met een talk(baby)poeder bewerken zodat het niet meer plakt, maar wel lekker ruikt... Tijdens het zeilen verdwijnt de lijm dan uit het zeil.

10. Kan je een succesvol zeiltje exact kopiëren? Hoe doe je dat?

Een druk op de knop van onze moderne snijmachine, elke baan wordt dan uiterst precies en volgens de juiste file gesneden. Wij kunnen inderdaad honderd procent reproduceren. Al moet ik wel zeggen dat er in elk doek (ook van dezelfde kwaliteit) wel een heel klein verschil in de specificaties kan zitten.

11. Wat voor tell tales heeft de voorkeur in een jolzeil? Draadjes of stroken stof?

Wij gebruiken hoofdzakelijk draadjes. Deze zijn rond en hebben er geen last van dat ze tijdens het opbergen worden gevouwen en daardoor storing veroorzaken bij het 'aflezen'.

12. Wat is het verschil tussen een Molenaar-zeil en dat van de concurrenten?

In die van ons zit een molentje... Nee, we weten wel ongeveer wat de concurrent doet, maar we focussen ons op onze eigen modellen, immers daar hebben we de meeste invloed op. Ook hebben wij ons eigen zeilidee. Daar wijken wij niet vanaf, omdat dit werkt!

13. In Italië wordt gezeild met een 'losse broek': het zeil wordt niet met een marlijn verbonden aan de giek. Wat is het effect op de effectiviteit van het zeil en de snelheid van de jol?

Het hele verhaal valt en staat bij de handling van het zeil. Als je een onderlijk met losse broek goed tijdens het zeilen kan verstellen dan is er voordeel te behalen met een zeil

met een losse broek. Een lossere broek genereert diepte en dus druk, dat is handig bij knobbelig water. Andersom werkt het ook. Bij meer spanning zal het onderlijk dichter bij de giek komen en dus minder druk geven.

14. Er is veel aandacht geweest in het noorden voor de mogelijkheid een zeiltje te reven. Wat voor veranderingen aan het zeil zijn daarvoor nodig en wat zijn de kosten ongeveer?

We hebben daar met Pieter Bleeker naar gekeken. De versterkingen voor het rif worden dan rond de 35 à 40 cm diep in het zeil gemaakt. Dan worden daarin de kousen geperst, die dan de nieuwe hals- en schoothoek vormen. De kosten hiervoor zijn rond de € 110,- inclusief btw.

15. In de winterperiode kan je een nieuw jolzeiltje goedkoper laten maken, welke maanden betreft dat?

Normaal gesproken direct na het seizoen tot meestal 1 december.

Hero Breuning | 877 Maatje

‘Waar meer spanning komt, dáárheen wordt de bolling in het doek getrokken’

Jaap Jongasma (rechts) en zoon Jens met een nieuw jolzeil in de zeilmakerij.

FOTO WIETSKE VAN SOEST